

נראדה אור

פרשת ויגש תשפ"ד

גיליון רג שנה ד

באור רבוה"ק מלעכוויטש קוידענע

{ שניני אור }

שבוע ימים כבר עבר מימי החנוכה ועדיין מנסים אנו לאחוז באור הגדול, להתחמם בקור החורפי ולהאיר את הלילות הארוכים.

שח כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בעת שריפת הפתילות כי שריפה זו ללמד יצאה על האפשרות לקחת עמנו את אור החנוכה להמשך הדרך, פתילות ושמונים אלו כבר בערו באש קודש עד שכבו ועתה שוב מבעירים בהם אש. כך באור החנוכה - האור שהאיר נפשות ישראל במשך שמונה ימים ודאי הותיר בהם רושם קדושה לנצח, אך המשכילים הלוקחים עמם את האור הלאה, המה יוכלו להבעיר שוב בנפשם את האור.

האור המופלא אמנם מאיר במשך שמונה ימים בלבד, אך אם נשכיל לשמור על הרגשותינו בימי האורה ולשמור עליהם שלא יתפוגגו במרוצת עסקי החולין, נוכל להמשיך ליהנות מהם גם בחלוף ימי החג ושובנו לימי השגרה.

ועוד צידה לדרך חשובה מאד מימי האורה - כדברי אדמו"ר שליט"א בשיחת קדשו במעמד ההדלקה בבית המדרש על הפסוק החכם עיניו בראשו והכסיל בחשך הולך. ומדוע אמרו בחושך הולך ולא נמצא או עומד.

אלא שבעת נמצא האדם בביתו ולפתע כבה אור החשמל, מנסה הוא מיד לאתר את התקלה ולא נח עד שיועד שהנושא בטיפול. כך החכם הזוכה להרגיש אורו יתברך בנפשו, באם בא הוא למצב שהוא לא מרגיש את האור, לא ינוח ולא ישקוט עד שידע את הסיבה לכך ומה עליו לעשות כדי להשיב אור נפשו.

הכסיל - לעומת זאת גם כאשר נמצא בחושך הולך הלאה, הוא לא כל כך מוטרד מהחשיכה ואינו רואה סיבה לעצור ולהתבונן מה אירע והכיצד מתקנים זאת. אף זו צידה לדרך מאור החנוכה - כאשר יבואו זמנים בהם לא נרגיש אור וחיות בעבודת ה' לא נמשיך בדרכנו כאותו כסיל, נכיר את החסר ונדרוש כיצד למלא אותו. ואחרי הכל אין כמו הדרך הישנה והמוכרת כדי להאיר את החושך - כח האחדות. כפי ששח עוד כ"ק אדמו"ר שליט"א בעת שריפת הפתילות כי פתילה הדולקת לבדה אורה קטן, אך כאשר מקבצים פתילות רבות יחד עולה מהם שלהבת גדולה.

כך כאשר היחיד מתקשה לפעמים להרגיש אור נפשו, כאשר יתאחד עם עוד נפשות מישראל, האור הגדול של כולם יחד ודאי ינצח את החשכות ויאיר עד למרחוק - אף לעומדים מרחוק ומבקשים ליאור באור החיים.

{ דברות קודש }

הגשה לתפלה מתוך הכנעה ושפלות

מלך מלכי המלכים תהא תפלתו מתוך הכנעה וביטול להשם יתברך.

והנה בשבת קודש נקל יותר לבוא לתפלה באופן זה, כי על ידי אור השבת מרגיש בנפשו קרבת אלקים ומכיר ביותר רוממות האל אשר גדלו וכבודו מלא עולם, ומתוך כך נשפל לבבו בראותו מך ערכו ושפלות מצבו בעבודת יוצרו, ואז עומד בתפלה מתוך הכנעה אמתית לפניו יתברך. ושלמות ענין זה היא לעתיד לבוא בעת ונגלה כבוד ה' בשלמות בעולם הגשמי, ויכירו הכל גדולת היוצר ועוצם שפלותם לנגדו וממילא יהיו בטלים לגמרי להשם יתברך.

הכנעה בתפלה על ידי אמונה

אמנם בזמן הזה בימות החול שאין אור ה' כל כך בגילוי מחמת הסתר המציאות הגשמי, אין האדם זוכה תמיד להשיג רוממותו יתברך בבהירות וממילא אינו מכיר כל כך בשפלות עצמו כנגד גדלו וכבודו יתברך, וקשה עליו לעמוד בתפלה מתוך ביטול להשם יתברך. ובעת כזאת עצתו אמונה שאף שאין משיג בדעתו גדלות הבורא מאמין באמונה שלמה שהוא בורא ומנהיג לכל הברואים, ומתוך אמונתו יבוא להכיר בגודל שפלותו לנגדו יתברך ולעמוד בתפלה בהכנעה לפני יוצרו.

לכונה זו הנהיגו הצדיקים לומר אני מאמין בבוקר קודם התפלה, כדי להשריש בנפשו אמונה בהשם יתברך, שאף שאין מרגיש עתה רוממות האל ושפלות עצמו כאשר משיג ומרגיש בשבת קודש, מבטל עצמו להשם יתברך מתוך אמונה שלמעלה מהשגה ובזה יכול לעמוד בתפלה כראוי וכנכון לפניו יתברך.

ועל זאת יתפלל כל חסיד קודם עמדו בתפלה ה' שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך, שאף אם עתה אין השגתו בשלמות לא יהא חילוק בין תפלתו בזמנים המאירים לתפלתו בזמנים שאין כל כך מאירים, על ידי שיקבע בנפשו הכנעה אמתית להשם יתברך מתוך אמונה, כאשר נקבע בנפשו מתוך הארה והרגשת הלב.

המשך בעמוד הבא >>>

ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדני ידבר נא עבדך דבר באדני אדני ואל יחר אפך בעבדך כי כמוך כפרעה (מד יח). במדרש (צג 1) רבנן אמרי הגשה לתפלה, ובזרע קודש איתא שמורה הכתוב דרך הנכון היאך יגש איש יהודי בתפלה לפני השם יתברך, עיי"ש.

עוד במדרש (שם ה) 'ויגש אליו יהודה' הדא הוא דכתיב (עמוס ט יג) 'הנה ימים באים נאם ה' ונגש חורש בקוצר ודורך ענבים במושך הזרע', חורש זה יהודה בקוצר זה יוסף וכו', ודורך ענבים זה יהודה וכו' במושך הזרע זה יוסף וכו'.

איתא בספה"ק שבעת נגש האדם בתפלה לפני השם יתברך מעורר על ידי תפלתו השפע למעלה, אמנם בכדי שימשך השפע בפועל לעוה"ז צריך לעסוק בתורה אחר תפלתו, כי באורייתא ברא קוב"ה עלמא וכל השפע נמשך מאותיות התורה, ועל ידי עבודת התפלה מעורר הרצון לעילא להמשיך שפע למטה, אבל אין השפע נמשך בפועל אלא על ידי עסק התורה שבזה ממשיך השפע מאותיות התורה. ולכך פעמים מתפלל האדם ואין נענה בתפלתו, כי אף שהיתה תפלתו שלמה ונתעורר למעלה רצון להשפיע, לא המשיך השפע למטה על ידי עסק התורה.

המשכת השפע על ידי שמקטין עצמו

עוד איתא במאור עינים (ישמח לב ברכות ד"ה מעשה) שאופן המשכת השפע מאותיות התורה אינו אלא על ידי כמה וכמה צמצומים, כי השפע היורד ממקור הרצון למעלה הוא אור צח ומצוחצח שאין העולם השפל ובריות השפלות יכולים לקבל, כי אם על ידי שמתצמצם השפע מעולם לעולם עד שבא לעוה"ז.

לכך בכדי שימשך האדם השפע בתפלתו צריך לצמצם ולהקטין עצמו, כי אם יחזיק עצמו בגדלות יעורר על ידי זה גדלות למעלה ואין השפע יכול לבוא למטה אלא על ידי צמצום וקטנות, רק על ידי שמכניע ומקטין עצמו מעורר למעלה בחינת צמצום ובוזה נמשך השפע עד לעוה"ז. כדרך דאיתא ברמ"א (אור"ח צח א) שקודם התפלה יחשוב מרוממות האל-ל ובשפלות האדם, שבראותו גודל פחיתותו כנגד גדולת

תשובה וכיסופין להשם יתברך על ידי שירות ותשבחות

ויגש אליו יהודה וגו' (מד יח).

יוסף מורה על תשובה ודבקות באל-ל ח', והעצה לבוא לזה על ידי שיר ושבח ליוצר כל. וזהו 'ויגש אליו יהודה' - על ידי שיר והודיה להשם יתברך יגש ויבוא ליוסף שהוא יחוד תשוקת הלב אליו יתברך.

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, ויגש תשע"ט, ליל שבת

ויגש הלב יהודה – תפלה בהכנעה מתוך אמונה

זהו ביאור הכתוב 'ויגש אליו יהודה' בעת נגש איש יהודי בתפלה להשם יתברך, 'ויאמר בי אדני ידבר נא עבדך דבר באוני אדני' שיזכה שתהא תפלתו כראוי ותתקבל לפניו יתברך להמשיך על ידה השפע למטה, 'ואל יחר אפך בעבדך' שעתה אין הכרת גדלות הבורא בשלמות אצלו וממילא אינו בא על ידי זה להרגשת שפלותו, אשר דוקא בזה נתצמצם השפע ונמשך למטה, כי כמון כפרעה, כפרעה מלשון גילוי כמאמר הכתוב (במדבר ה יח) 'ופרע את ראש האשה', כי בעת כזאת שאין מאיר בנפשו גדולת יוצרו מתחזק באמונה וקובע בנפשו גדלות הבורא ושפלות עצמו למעלה מהשגה - כמון,

ובזה יבוא להכנעה וביטול להשם יתברך כזמני האור והגילוי - כפרעה.

בזה יבוארו דברי המדרש 'הנה ימים באים ונגש חורש בקוצר', חורש זה יהודה וקוצר זה יוסף, חורש הוא תחלת מלאכת השדה כדי להצמיח בה פירות, זה יהודה מלשון הודאה ומורה על עבודת התפלה שמעוררת השפע מלמעלה, וקוצר שנוטל הפירות שצמחו זה יוסף שהוא צנור השפע ויוסף הוא המשביר.

ובזמן דלעתיד ונגש חורש בקוצר, על ידי שיאיר כבודו יתברך בכל הארץ יכירו הכל רוב גדלו ויבואו על ידי זה להכרה אמיתית בשפלות עצמם, וכאשר יעמדו בתפלה

מתוך קטנות והכנעה יעוררו למעלה בחינת צמצום בשפע ויתמשך על ידי זה מיד למטה. אמנם בזמן שעדיין אין גילוי כבודו יתברך בעולם בשלמות, עבודת האדם 'ויגש אליו יהודה' וגו' שישג בתפלה - 'כי כמון כפרעה' מתוך חזקת האמונה.

יעזור השם יתברך שזוכה לעמוד בתפלה לפניו יתברך בלב טהור ובהכנעה אמיתית, ועל ידי התפלה יושפע כל מיני השפעות טובות בגשמיות וברוחניות, וזוכה ל'הנה ימים באים ונגש חורש בקוצר' על ידי משיח צדקנו שיתגלה במהרה בימינו.

ויגש תשס"ב, רעוא דרעיון

מאורי אור

פרשת ויגש באור רבותינו

כאשר הזכיר לו הסוגיא שעסק עמו בשעה שפירש ממנו, אזי שמח שמחה גדולה בבשורה - 'ותחי רוח יעקב אביהם'.

בדרך זו יש לבאר טעם מנהג קריאת שם לבת בקריאת התורה דייקא והוא חיוב הקודם לכמה חיובים אחרים. ובדרך צחות יש לומר שכיון שבתחלת התפלה עדיין אין כולם נמצאים בבית הכנסת, ממתינים בקריאת השם עד לקריאת התורה שכבר הגיעו כולם...

אמנם לפי הנ"ל יש לבאר שהלא ודאי שמחה גדולה היא בלידת בת, אבל באמת מה שמחה היא בחיים בלא תורה. לכך קוראים השם דייקא בקריאת התורה להראות שעיקר השמחה כפי שמברכים שיזכו אביה ואמה לגדלה לתורה, כי חיים של תורה המה החיים האמיתיים ובהם עיקר שמחתנו. כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, מתוך דב"ק ויגש תשפ"ג, קידו"ר

כי עבדך ערב את הנער – ערבות בקבלנות

כי עבדך ערב את הנער מעם אבי לאמר אם לא אביאנו אליך וגו'.

ברש"י 'כי עבדך ערב את הנער', ואם תאמר למה אני נכנס לתגר יותר משאר אחי, הם כולם מבחוץ ואני נתקשרתי בקשר חזק להיות מנודה בשני עולמות.

יש לבאר לכאורה מה חשש יהודה לטענות יוסף על שנכנס לתגר יותר משאר השבטים, הלא הוא מלך עליהם ומסתברא שהמה שלחוהו להציל את בנימין.

בגמרא (ב"ב קעג:) א"ר הונא מנין לערב דמשתעבד דכתיב 'אנכי אערבנו מידי תבקשנו', מתקיף לה רב חסדא הא קבלנות היא דכתיב 'תנה אותו על ידי ואני אשיבנו' וכו'. וביאר המהרש"א שאף שכתוב זה 'תנה אותו' ראובן אמרו ולא יהודה, כיון שראובן קיבל ערבותו בקבלנות ולא נתרצה לו יעקב, אין סברא שיבקש ממנו יהודה בערבות לחוד, אלא ודאי אף יהודה קיבל ערבותו בקבלנות אלא שלא הוזכר בכתוב כי סמך על מה שהוזכר אצל ראובן.

בזה יבואר שודאי הבין יוסף שהשבטים התחייבו ליעקב להשיב לו את בנימין, אלא שהיתה טענתו על מה שנכנס יהודה לתגר יותר משאר אחיו. ואף אם יבוא יהודה בטענה שהוא מלך עליהם ולכן בא כשליח כולם, עדיין יכול יוסף לטעון לו הלא אין נפרעין מן הערב תחלה וא"כ אין להסיר את ידו על חוב הערבות עד שיבוא אביכם לגבות קודם ממני. לזה אמר לו יהודה 'כי עבדך ערב את הנער' שקיבל עליו ערבות בקבלנות, וערב קבלן יכולים לגבות ממנו תחלה ולכן נכנס לתגר על לקיחת בנימין.

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, ויגש תשע"ט
ליל שבת – בדרך אחר עריכת השלחן

אשר דבר אליהם וירא את העגלות וגו' ותחי רוח יעקב אביהם (מה כו-כז).

ברש"י את כל דברי יוסף, סימן מסר להם במה היה עוסק כשפירש ממנו בפרשת עגלה ערופה וכו'. לכאורה תימה גדולה היא שלא האמין יעקב לדברי שבטי י-ה וסבר שאין אמת בפיהם. עוד יש לבאר מה טעם לא אמרו לו השבטים מיד כל דברי יוסף שמסר להם סימן וכו'.

הנה פעמים משתוקק האדם לקיום מצוה או לזמן מוקדם כשבת ומועדים, אמנם אף שקודם המצוה גדולה תשוקתו אחר קיומה אין מרגיש כל כך אורה ותשוקתה, עד שפעמים צריך להזכיר עצמו אם קיימה. והטעם בזה כי כל מצוה יש בה חלק מצד הנשמה המשתוקקת לעשות רצון קונה, ויש בה חלק המעשה שמצד אברי הגוף ובקיומה באופן הראוי מתאחדים הגוף והנשמה בקדושת המצוה.

לכך קודם קיום המצוה בפועל ששייך רק חלק התשוקה והרצון שמצד הנשמה מרגיש ביותר תשוקה למצוה, אבל בקיומה בפועל שנתלבשה המצוה באבריו הגשמיים, אם אין אבריו מזוככים די הצורך אין אור המצוה יכול להאיר בכלי שאינו ראוי. ומטעם זה החשיבו ביותר ענין ההכנה קודם המצוה, שעל ידי שמכין עצמו להיות כלי ראוי לאור המצוה, יאיר בו אור המצוה בקיומה בפועל כאשר הרגיש בנפשו קודם קיומה.

בדרך זו יש לבאר כי בכל אותם השנים שלא היה יוסף אצל אביו וסבר שמת לא שרתה עליו שכונה ונחסר גודל היחוד שהיה בעת שהיה יחד עם יוסף הצדיק, ממילא בעת נתבשר שעוד יוסף חי כבר בא על ידי הבשורה עצמה לגדול הארה מעוצם היחוד שיהא בהתאחדו עם יוסף.

אמנם בעת באו לבשרו כי עוד יוסף חי, כיון שלא הכין עצמו לגודל הארה לא רצה להאמין בנפשו לדבריהם, כדברי רש"י 'ויפג לבו' - נחלף לבו ונתחלף מלהאמין להם, ואף לא רצה לשמוע המשך דבריהם בענין זה. רק אחר שהכין עצמו לקבל גודל הבשורה ויספרו לו כל דברי יוסף ואזי האמין לבשורה הטובה וקיבל גודל הארה - 'ותחי רוח יעקב אביהם'.

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, מתוך דב"ק ויגש תשע"ז, ליל שבת

שמחת יעקב רק בחיים של תורה

עוד יש לבאר שבעת נתבשר אדם בבשורה טובה שמח שמחה גדולה, אמנם אחר כך נעשה מורגל בדבר וכבר אין שמחתו כשמחת שעה ראשונה. והנה בעת שמע יעקב בתחלה שיוסף חי לא ידע אם עומד בצדקו ולכן לא רצה לשמוע הבשורה ולהאמין בה, כדי שלא תהא גודל השמחה בזה לבד שהוא חי, כי מה ערך לחיים בלא שמירת התורה. רק אחר"כ יירא את העגלות' והבין שנותר יוסף דבוק בתורה

חסד ה' הגנוז בהנהגת הדין

במדרש (צ ה) 'ויגש אליו יהודה' הה"ד 'הנה ימים באים ונגש חורש בקוצר', חורש זה יהודה בקוצר זה יוסף וכו'.

איתא באור יצחק בפרשתו ביאור מה שהיה נחום איש גמזו אומר על כל דבר שאירע לו גם זו לטובה (סנהדרין קח:). כי שם א-להים מורה על מדת הדין, ואותיות א-ל שבשם מורה על מדת הרחמים כמאמר הכתוב (תהלים נב ג) 'חסד א-ל כל היום'. ושם הוי"ה מורה על מדת הרחמים, ואותיות כוז"ו שאחר אותיות הוי"ה מורים על מדת הדין. אמנם אותיות כ-ו הם מספר שם הוי"ה שמורה על מדת הרחמים ורק אותיות ז-ו מורים על הנהגת הדין. וע"ז אמר נחום איש גמזו גם אותיות ז-ו שנראים כדין הם לטובה, כי כל הבא מאיתו יתברך אינו אלא חסד ורחמים אף שנראה כהנהגת הדין.

בגמרא (פסחים ג.) איתא לא כעולם הזה העולם הבא בעוה"ז על בשורות טובות אומר ברוך הטוב והמטיב ועל בשורות וכו' אבל לעוה"ב כולו הטוב והמטיב. ואיתא בספח"ק שבזמן דלעתיד יתגלה לעין כל הטוב והחסד שיש אף במה שנראה כדין ולכן כולו הטוב והמטיב.

זהו ביאור דברי המדרש הנה ימים באים ונגש חורש בקוצר וכו'. חרישת השדה כדי לזרוע בה מורה על האמונה בחסד ה' בזמן ההסתר, כדאיתא בחז"ל (שבת לא.) שמאמין בחי העולמים וזורע, כי הזרע שנותן באדמה נרקב לגמרי ומאמין שמתוך ההעדר יצמחו פירות, וללמד יצא שאף בזמן קושי והסתר שנראה כי אין נוגה לו, פנימיות ההסתר חסד ורחמים מאיתו יתברך.

ולכן חורש זה יהודה שכנגד מדת המלכות, שהוא קבלת עול מלכות שמים מתוך אמונה בעת ההסתר. וכן מורה יהודה על עבודת התפלה כדאיתא בספח"ק, שמתפלל ומקוה לגילוי חסד ה' במצב הנראה כדין. וקוצר זה יוסף, הקצירה מורה על גילוי שפע החסדים, והוא ענין יוסף הצדיק צינור המשפיע לכל העולם כדאיתא (תענית כד:) כל העולם כולו ניזון בשביל חנינא בני.

ובזמן דלעתיד ונגש חורש בקוצר שיתגלה חסד ה' ורוב טובו אף בכל הנראה כדין והעדר, אבל בזמן הזה אין שפע הטוב נגלה בעת ההסתר, ועבודתנו להתחזק באמונה בעת החושך עד שיתגלה עלינו שפע הטוב והחסד.

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, מתוך דב"ק ויגש תשס"ה, רד"ר

יעקב אבינו לא רצה להאמין לבשורה קודם שהכין עצמו

ויגידו לו לאמר עוד יוסף חי וכי הוא מושל בכל ארץ מצרים ויפג לבו כי לא האמין להם, וידברו אליו את כל דברי יוסף